Διδαχές (Αγ. Νεκτάριος Πενταπόλεως)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 9 Νοεμβρίου, 2006

Ο ΑΓΙΟΣ Νεκτάριος Πενταπόλεως, ο θαυματουργός, αποτελεί, στις πενιχρές μέρες του εικοστού αιώνα, ένα δώρο του Θεού στον κόσμο. Στο πρόσωπό του ανακαλύπτει κανείς έναν μεγάλο Πατέρα της Εκκλησίας, όπου η αγιότητα του βίου συνδυάζεται με τη χάρη της θαυματουργίας και την ορθόδοξη διδασκαλία.

Γεννήθηκε στη Σηλυβρία της Ανατολικής Θράκης το 1846. Παρακολουθώντας την ιστορική διαδρομή του βίου του, τον συναντούμε στην Κωνσταντινούπολη, δεκατετράχρονο παιδί, να εργάζεται και να σπουδάζει· στη Νέα Μονή της Χίου, να κείρεται μοναχός (1876) και να χειροτονείται διάκονος (1877)· στην Αθήνα, να ολοκληρώνει τις θεολογικές του σπουδές (1885)· στην Αίγυπτο, να διακονεί για μια πενταετία στο Πατριαρχείο Αλεξανδρείας. Εκεί χειροτονείται πρεσβύτερος (1886) και επίσκοπος - μητροπολίτης Πενταπόλεως (1889). Εξαιτίας του φθόνου που προκαλεί το πολυδιάστατο έργο του, συκοφαντείται και απομακρύνεται από το Πατριαρχείο. Επιστρέφει στην Ελλάδα το 1890, και περιφέρεται ως απλός ιεροκήρυκας μέχρι το 1894, οπότε αναλαμβάνει τη διεύθυνση της Ριζαρείου Σχολής. Το 1908, για λόγους υγείας, παραιτείται και αποσύρεται στην Αίγινα, στη γυναικεία Μονή της Αγίας Τριάδος, που ο ίδιος έχει ιδρύσει από το 1904. Εκεί παραμένει, ως πνευματικός της Μονής, μέχρι το τέλος της ζωής του (1920).
Μια ιερή πορεία εβδομήντα τεσσάρων χρόνων, κατάφορτη από καρπούς του Αγίου Πνεύματος, είναι όλη η ζωή του. Νηστεύει, αγρυπνεί, προσεύχεται. Ταυτίζει το θέλημά του με το θείο θέλημα και γίνεται ο άνθρωπος του Θεού, ο "παθών καί μαθών τα θεία". Λειτουργεί σαν άγγελος, προσεύχεται χωρίς να πατάει στη γη. Αναδεικνύεται ένθερμος εραστής της Αγίας Τριάδος και εγκάρδιος υμνητής της Υπεραγίας Θεοτόκου. Θεολόγος θεόπνευστος και συγγραφέας ακούραστος. Κηρύσσει, εξομολογεί, νουθετεί, θυσιάζεται για τον πλησίον. Οι ελεημοσύνες του είναι άπειρες και οι θαυματουργίες του ανεξάντλητες. Η παρουσία του γαληνεύει, ειρηνεύει, εμπνέει τους πάντες. Είναι αληθινά μεγάλος, γι' αυτό και βαθιά ταπεινός. Είναι αρχιερέας του Υψίστου, αλλά γίνεται και καθαριστής, κηπουρός, τσαγκάρης και χτίστης, μέχρι τα γεράματά του. Συκοφαντείται βαριά και υπομένει ειρηνικά, προσεύχεται, συγχωρεί, ευχαριστεί για όλα. Ένας πιστός μιμητής του πράου και ταπεινού Ιησού, που η Εκκλησία μας ανακηρύσσει επίσημα άγιο το 1961.
Απαύγασμα της οσιακής του βιοτής αποτελούν τα γραπτά του κείμενα. Παρουσιάζουμε ένα μικρό απάνθισμα των επιστολών του, διασκευασμένο στη σημερινή μας γλωσσική μορφή. Είναι μια συλλογή από σύντομες και περιεκτικές διδαχές του αγίου, που αναφέρονται στην πνευματική ζωή και τον αγώνα του χριστιανού.

(Πρόλογος υπό των πατέρων της Ιεράς Μονής Παρακλήτου, Ωρωπός Αττική)

Ο δρόμος της ευτυχίας

Τίποτα δεν είναι μεγαλύτερο από την καθαρή καρδιά, γιατί μια τέτοια καρδιά γίνεται θρόνος του Θεού. Και τι είναι ενδοξότερο από το θρόνο του Θεού; Ασφαλώς τίποτα. Λέει ο Θεός γι' αυτούς που έχουν καθαρή καρδιά: «Θα κατοικήσω ανάμεσά τους και θα πορεύομαι μαζί τους. Θα είμαι Θεός τους, κι αυτοί θα είναι λαός μου». (Β' Κορ. 6, 16).
Ποιοι λοιπόν είναι ευτυχέστεροι απ' αυτούς τους ανθρώπους; Και από ποιο αγαθό μπορεί να μείνουν στερημένοι; Δεν βρίσκονται όλα τ' αγαθά και τα χαρίσματα του Αγίου Πνεύματος στις μακάριες ψυχές τους; Τι περισσότερο χρειάζονται; Τίποτα, στ' αλήθεια, τίποτα! Γιατί έχουν στην καρδιά τους το μεγαλύτερο αγαθό: τον ίδιο το Θεό!
Πόσο πλανιούνται οι άνθρωποι που αναζητούν την ευτυχία μακριά από τον εαυτό τους, στις ξένες χώρες και στα ταξίδια, στον πλούτο και στη δόξα, στις μεγάλες περιουσίες και στις απολαύσεις, στις ηδονές και σ' όλες τις χλιδές και ματαιότητες, που κατάληξή τους έχουν την πίκρα! Η ανέγερση του πύργου της ευτυχίας έξω από την καρδιά μας, μοιάζει με οικοδόμηση κτιρίου σε έδαφος που σαλεύεται από συνεχείς σεισμούς. Σύντομα ένα τέτοιο οικοδόμημα θα σωριαστεί στη γη...
Αδελφοί μου! Η ευτυχία βρίσκεται μέσα στον ίδιο σας τον εαυτό, και μακάριος είναι ο άνθρωπος που το κατάλαβε αυτό. Εξετάστε την καρδιά σας και δείτε την πνευματική της κατάσταση. Μήπως έχασε την παρρησία της προς το Θεό; Μήπως η συνείδηση διαμαρτύρεται για παράβαση των εντολών Του; Μήπως σας κατηγορεί για αδικίες, για ψέματα, για παραμέληση των καθηκόντων προς το Θεό και τον πλησίον; Ερευνήστε μήπως κακίες και πάθη γέμισαν την καρδιά σας, μήπως γλίστρησε αυτή σε δρόμους στραβούς και δύσβατους...
Δυστυχώς, εκείνος που παραμέλησε την καρδιά του, στερήθηκε όλα τ' αγαθά κι έπεσε σε πλήθος κακών. Έδιωξε τη χαρά και γέμισε με πίκρα, θλίψη και στενοχώρια. Έδιωξε την ειρήνη και απόκτησε άγχος, ταραχή και τρόμο. Έδιωξε την αγάπη και δέχτηκε το μίσος. Έδιωξε, τέλος, όλα τα χαρίσματα και τους καρπούς του Αγίου Πνεύματος, που δέχτηκε με το βάπτισμα, και οικειώθηκε όλες τις κακίες εκείνες, που κάνουν τον άνθρωπο ελεεινό και τρισάθλιο.
Αδελφοί μου! Ο Πολυέλεος Θεός θέλει την ευτυχία όλων μας και σ' αυτή και στην άλλη ζωή. Γι' αυτό ίδρυσε την αγία Του Εκκλησία. Για να μας καθαρίζει αυτή από την αμαρτία, να μας αγιάζει, να μας συμφιλιώνει μαζί Του, να μας χαρίζει τις ευλογίες του ουρανού.
Η Εκκλησία έχει ανοιχτή την αγκαλιά της, για να μας υποδεχθεί. Ας τρέξουμε γρήγορα όσοι έχουμε βαριά τη συνείδηση. Ας τρέξουμε και η Εκκλησία είναι έτοιμη να σηκώσει το βαρύ φορτίο μας, να μας χαρίσει την παρρησία προς το Θεό, να γεμίσει την καρδιά μας με ευτυχία και μακαριότητα...

Το άγιο βάπτισμα

«Όσοι βαπτιστήκατε στο όνομα του Χριστού, ντυθήκατε το Χριστό» (Γαλ. 3:27).
Πόσο μεγάλη αλήθεια μας επισημαίνει μ' αυτά τα λόγια ο απόστολος Παύλος!
Οι βαπτισμένοι χριστιανοί δεν φορούν τον παλαιό άνθρωπο με τα πάθη και τις αμαρτωλές επιθυμίες του, αλλά είναι ντυμένοι τον καινούριο άνθρωπο. Ντύθηκαν τον ίδιο το Χριστό, που ζει τώρα μέσα στις καρδιές τους. Και η λέξη "ντύθηκαν" δεν αναφέρεται σε κάποια απλή και εξωτερική στολή, αλλά σε κάτι βαθύτερο, σε κάτι ουσιαστικό και αναφαίρετο.
Με την πίστη μας στο Χριστό και με τη βάπτισή μας ντυνόμαστε τον ίδιο το Χριστό και γινόμαστε παιδιά του Θεού, οικητήρια του Παναγίου Πνεύματος, ναοί του Θεού, άγιοι και τέλειοι, Θεοί κατά χάριν.
Ώστε λοιπόν ρίξαμε από πάνω μας τη φθορά και ντυθήκαμε την αφθαρσία. Ξεντυθήκαμε τον άνθρωπο της αμαρτίας και ντυθήκαμε τον άνθρωπο της δικαιοσύνης και της χάριτος. Διώξαμε το θάνατο και ντυθήκαμε την αθανασία...
Συλλογιστήκαμε όμως και τις μεγάλες υποχρεώσεις, που, με το βάπτισμά μας, αναλάβαμε ενώπιον του Θεού; Συνειδητοποιήσαμε ότι οφείλουμε να συμπεριφερόμαστε σαν παιδιά του Θεού και σαν αδελφοί του Κυρίου μας; Ότι έχουμε χρέος να συνταυτίσουμε το δικό μας θέλημα με το θέλημα του Θεού; Ότι πρέπει, σαν παιδιά δικά Του, να μένουμε ελεύθεροι από την αμαρτία; Ότι οφείλουμε να Τον αγαπάμε μ' όλη μας τη δύναμη, από τα βάθη της ψυχής και της καρδιάς μας; Ότι οφείλουμε να Τον λατρεύουμε και να λαχταρούμε την ένωση μαζί Του για πάντα; Σκεφτήκαμε, άραγε, ότι η καρδιά μας πρέπει νά 'ναι πλημμυρισμένη από την αγάπη, ώστε αυτή να ξεχύνεται και στον πλησίον μας; Έχουμε τη συναίσθηση ότι οφείλουμε να γίνουμε άγιοι και τέλειοι και εικόνες του Θεού και παιδιά του Θεού και κληρονόμοι της βασιλείας των ουρανών;
Για όλ' αυτά έχουμε χρέος ν' αγωνιστούμε, ώστε να μη φανούμε ανάξιοι στο κάλεσμα που μας έκανε ο Θεός και αποδοκιμαστούμε... Ναι, αδελφοί μου, ας παλέψουμε με ζήλο και αυταπάρνηση για να νικήσουμε. Κανείς μας ας μη χάσει το θάρρος του, ας μην αμελήσει, ας μη δειλιάσει, ας μην πτοηθεί μπροστά στα σκάμματα του πνευματικού αγώνα. Γιατί έχουμε βοηθό το Θεό, που μας δυναμώνει στον δύσκολο δρόμο της αρετής.

Πνευματικός Αγώνας

Σκοπός της ζωής μας είναι να γίνουμε τέλειοι και άγιοι. Να αναδειχθούμε παιδιά του Θεού και κληρονόμοι της βασιλείας των ουρανών. Ας προσέξουμε μήπως, για χάρη της παρούσας ζωής, στερηθούμε τη μέλλουσα, μήπως, από τις βιοτικές φροντίδες και μέριμνες, αμελήσουμε το σκοπό της ζωής μας.
Η νηστεία, η αγρυπνία και η προσευχή από μόνες τους δεν φέρνουν τους επιθυμητούς καρπούς, γιατί αυτές δεν είναι ο σκοπός της ζωής μας, αποτελούν τα μέσα για να πετύχουμε το σκοπό.

Στολίστε τις λαμπάδες σας με αρετές. Αγωνιστείτε ν' αποβάλετε τα πάθη της ψυχής. Καθαρίστε την καρδιά σας από κάθε ρύπο και διατηρήστε την αγνή, για να έρθει και να κατοικήσει μέσα σας ο Κύριος, για να σάς πλημμυρίσει το Αγιο Πνεύμα με τις θείες δωρεές.
Παιδιά μου αγαπητά, όλη σας η ασχολία και η φροντίδα σ' αυτά να είναι. Αυτά ν' αποτελούν σκοπό και πόθο σας ασταμάτητο. Γι' αυτά να προσεύχεστε στο Θεό.
Να ζητάτε καθημερινά τον Κύριο, αλλά μέσα στην καρδιά σας και όχι έξω από αυτήν. Και όταν Τον βρείτε, σταθείτε με φόβο και τρόμο, όπως τα Χερουβείμ και τα Σεραφείμ, γιατί η καρδιά σας έγινε θρόνος του Θεού. Αλλά για να βρείτε τον Κύριο, ταπεινωθείτε μέχρι το χώμα, γιατί ο Κύριος βδελύσσεται τους υπερήφανους, ενώ αγαπάει και επισκέπτεται τους ταπεινούς στην καρδιά.
Αν αγωνίζεσαι τον αγώνα τον καλό, ο Θεός θα σε ενισχύσει. Στον αγώνα εντοπίζουμε τις αδυναμίες, τις ελλείψεις και τα ελαττώματά μας. Είναι ο καθρέφτης της πνευματικής μας καταστάσεως. Όποιος δεν αγωνίστηκε, δεν γνώρισε τον εαυτό του.
Προσέχετε και τα μικρά ακόμα παραπτώματα. Αν σας συμβεί από απροσεξία κάποια αμαρτία, μην απελπιστείτε, αλλά σηκωθείτε γρήγορα και προσπέστε στο Θεό, που έχει τη δύναμη να σάς ανορθώσει.
Μέσα μας έχουμε αδυναμίες και πάθη και ελαττώματα βαθιά ριζωμένα, πολλά είναι και κληρονομικά. Όλα αυτά δεν κόβονται με μια σπασμωδική κίνηση ούτε με την αδημονία και τη βαρειά θλίψη, αλλά με υπομονή και επιμονή, με καρτερία, με φροντίδα και προσοχή.
Η υπερβολική λύπη κρύβει μέσα της υπερηφάνεια. Γι' αυτό είναι βλαβερή και επικίνδυνη, και πολλές φορές παροξύνεται από το διάβολο, για ν' ανακόψει την πορεία του αγωνιστή.
Ο δρόμος που οδηγεί στην τελειότητα είναι μακρύς. Εύχεστε στο Θεό να σάς δυναμώνει. Να αντιμετωπίζετε με υπομονή τις πτώσεις σας και, αφού γρήγορα σηκωθείτε, να τρέχετε και να μη στέκεστε, σαν τα παιδιά, στον τόπο που πέσατε, κλαίγοντας και θρηνώντας απαρηγόρητα.
Αγρυπνείτε και προσεύχεστε, για να μην μπείτε σε πειρασμό. Μην απελπίζεστε, αν πέφτετε συνέχεια σε παλιές αμαρτίες. Πολλές απ' αυτές είναι και από τη φύση τους ισχυρές και από τη συνήθεια. Με την πάροδο του χρόνου, όμως, και με την επιμέλεια νικιούνται. Τίποτα να μη σας απελπίζει.

Πειρασμοί

Οι πειρασμοί παραχωρούνται για να φανερωθούν τα κρυμμένα πάθη, να καταπολεμηθούν κι έτσι να θεραπευθεί η ψυχή. Είναι και αυτοί δείγμα του θείου ελέους. Γι' αυτό άφησε με εμπιστοσύνη τον εαυτό σου στα χέρια του Θεού και ζήτησε τη βοήθειά Του, ώστε να σε δυναμώσει στον αγώνα σου. Η ελπίδα στο Θεό δεν οδηγεί ποτέ στην απελπισία. Οι πειρασμοί φέρνουν ταπεινοφροσύνη. Ο Θεός ξέρει την αντοχή του καθενός μας και παραχωρεί τους πειρασμούς κατά το μέτρο των

δυνάμεών μας. Να φροντίζουμε όμως κι εμείς να είμαστε άγρυπνοι και προσεκτικοί, για να μη βάλουμε μόνοι μας τον εαυτό μας σε πειρασμό.
Εμπιστευτείτε στο Θεό τον Αγαθό, τον Ισχυρό, τον Ζώντα, και Αυτός θα σάς οδηγήσει στην ανάπαυση. Μετά τις δοκιμασίες ακολουθεί η πνευματική χαρά. Ο Κύριος παρακολουθεί όσους υπομένουν τις δοκιμασίες και τις θλίψεις για τη δική Του αγάπη. Μη λιποψυχείτε λοιπόν και μη δειλιάζετε.
Δεν θέλω να θλίβεστε και να συγχύζεστε για όσα συμβαίνουν αντίθετα στη θέλησή σας, όσο δίκαιη κι αν είναι αυτή. Μια τέτοια θλίψη μαρτυρεί την ύπαρξη εγωισμού. Προσέχετε τον εγωισμό, που κρύβεται κάτω από τη μορφή του δικαιώματος. Προσέχετε και την άκαιρη λύπη, δημιουργείται ύστερ' από έναν δίκαιο έλεγχο. Η υπερβολική θλίψη για όλα αυτά είναι του πειρασμού. Μία είναι η αληθινή θλίψη. Αυτή που δημιουργείται, όταν γνωρίσουμε καλά την άθλια κατάσταση της ψυχής μας. Όλες οι άλλες θλίψεις δεν έχουν καμιά σχέση με τη χάρη του Θεού.
Φροντίζετε να περιφρουρείτε στην καρδιά σας τη χαρά του Αγίου Πνεύματος και να μην επιτρέπετε στον πονηρό να χύνει το φαρμάκι του. προσέχετε! Προσέχετε, μήπως ο παράδεισος, που υπάρχει μέσα σας, μετατραπεί σε κόλαση.

Προσευχή

Το κύριο έργο του ανθρώπου είναι η προσευχή. Ο άνθρωπος πλάστηκε για να υμνεί το Θεό. Αυτό είναι το έργο που του αρμόζει. Αυτό μόνο εξηγεί την πνευματική του υπόσταση. Αυτό μόνο δικαιώνει την εξέχουσα θέση του μέσα στη δημιουργία. Ο άνθρωπος πλάστηκε για να λατρεύει το Θεό και να μετέχει στη θεία Του αγαθότητα και μακαριότητα.
Ως εικόνα του Θεού που είναι, λαχταράει για το Θεό και τρέχει με πόθο να ανυψωθεί προς Αυτόν. Με την προσευχή και την υμνωδία ευφραίνεται. Το πνεύμα του αγάλλεται και η καρδιά του σκιρτάει. Όσο περισσότερο προσεύχεται, τόσο η ψυχή του απογυμνώνεται από τις κοσμικές επιθυμίες και γεμίζει από τα ουράνια αγαθά. Και όσο αποχωρίζεται τα γήινα και τις ηδονές του βίου, τόσο περισσότερο απολαμβάνει την ουράνια ευφροσύνη. Η δοκιμή και η πείρα μάς επιβεβαιώνουν την αλήθεια αυτή.
Ο Θεός ευαρεστείται στις προσευχές εκείνες που προσφέρονται με τον πρέποντα τρόπο, δηλαδή με συναίσθηση της ατέλειας και της αναξιότητός μας. Για να υπάρξει όμως τέτοια συναίσθηση, απαιτείται τέλεια αυταπάρνηση του κακού μας εαυτού και υποταγή στις εντολές του Θεού, απαιτείται ταπείνωση και αδιάλειπτη πνευματική εργασία.
Αναθέστε όλες τις φροντίδες σας στο Θεό. Εκείνος προνοεί για σάς. Μη γίνεστε ολιγόψυχοι και μην ταράζεστε. Αυτός που εξετάζει τα απόκρυφα βάθη της ψυχής των ανθρώπων, γνωρίζει και τις δικές σας επιθυμίες και έχει τη δύναμη να τις εκπληρώσει όπως Αυτός γνωρίζει. Εσείς να ζητάτε από το Θεό και να μη χάνετε το θάρρος σας. Μη νομίζετε ότι, επειδή ο πόθος σας είναι άγιος, έχετε δικαίωμα να παραπονιέστε, όταν οι προσευχές σας δεν εισακούονται. Ο Θεός εκπληρώνει τους

πόθους σας με τρόπο που εσείς δεν γνωρίζετε. Να ειρηνεύετε λοιπόν και να επικαλείστε το Θεό.
Οι προσευχές και οι δεήσεις από μόνες τους δεν μάς οδηγούν στην τελειότητα. Στην τελείωση οδηγεί ο Κύριος, που έρχεται και κατοικεί μέσα μας, όταν εμείς εκτελούμε τις εντολές Του. Και μια από τις πρώτες εντολές είναι να γίνεται στη ζωή μας το θέλημα όχι το δικό μας, αλλά του Θεού. Και να γίνεται με την ακρίβεια που γίνεται στον ουρανό από τους αγγέλους. Για να μπορούμε κι εμείς να λέμε: «Κύριε, όχι όπως εγώ θέλω, αλλ' όπως Εσύ, «γεννηθήτω το θέλημά Σου, ως εν ουρανω και επί της γης»». Χωρίς λοιπόν το Χριστό μέσα μας, οι προσευχές και οι δεήσεις οδηγούν στην πλάνη.

Ειρήνη

Η ειρήνη είναι θείο δώρο, που χορηγείται πλουσιοπάροχα σ' όσους συμφιλιώνονται με το Θεό και εκτελούν τα θεία Του προστάγματα.
Η ειρήνη είναι φως και φεύγει από την αμαρτία, που είναι σκοτάδι. Ένας αμαρτωλός ποτέ δεν ειρηνεύει.
Να αγωνίζεστε εναντίον της αμαρτίας και να μη σάς ταράζει η εξέγερση των παθών μέσα σας. Γιατί, αν στην πάλη μαζί τους νικήσετε, το ξεσήκωμα των παθών έγινε για σάς αφορμή νέας χαράς και ειρήνης.
«Να επιδιώκετε την ειρήνη με όλους, επιδιώκετε και την αγιότητα, χωρίς την οποία κανείς δεν θ' αντικρύσει τον Κύριο» (Εβρ.12, 14).
Η ειρήνη και ο αγιασμός είναι δύο αναγκαίες προϋποθέσεις για όποιον ζητάει με πόθο να δει το πρόσωπο του Θεού. Η ειρήνη είναι το θεμέλιο στο οποίο στηρίζεται ο αγιασμός.
Ο αγιασμός δεν παραμένει σε ταραγμένη και οργισμένη καρδιά. Η οργή, όταν χρονίζει στην ψυχή, δημιουργεί την έχθρα και το μίσος εναντίον του πλησίον. Γι' αυτό επιβάλλεται η γρήγορη συμφιλίωση με τον αδελφό μας, ώστε να μη στερηθούμε τη χάρη του Θεού που αγιάζει την καρδιά μας.
Εκείνος που ειρηνεύει με τον εαυτό του, ειρηνεύει και με τον πλησίον του, ειρηνεύει και με το Θεό. Ένας τέτοιος άνθρωπος είναι αγιασμένος, γιατί ο ίδιος ο Θεός κατοικεί μέσα του.

Αγάπη

Επιδιώκετε την αγάπη. Ζητάτε καθημερινά από το Θεό την αγάπη. Μαζί με την αγάπη έρχεται και όλο το πλήθος των αγαθών και των αρετών. Αγαπάτε, για ν' αγαπιέστε κι εσείς από τους άλλους. Δώστε στο Θεό όλη σας την καρδιά, ώστε να μένετε στην αγάπη. «Όποιος ζει μέσα στην αγάπη, ζει μέσα στο Θεό, κι ο Θεός μέσα σ' αυτόν» (Α' Ιω. 4, 16).
Οφείλετε να έχετε πολλή προσοχή στις μεταξύ σας σχέσεις και να σέβεστε ο ένας τον άλλον ως πρόσωπα ιερά, ως εικόνες του Θεού. Να μην αποβλέπετε ποτέ στο

σώμα ή στην ομορφιά του, αλλά στην ψυχή. Προσέχετε το αίσθημα της αγάπης, γιατί, όταν η καρδιά δεν θερμαίνεται από την καθαρή προσευχή, η αγάπη κινδυνεύει να γίνει σαρκική και αφύσικη, κινδυνεύει να σκοτίσει το νου και να κατακάψει την καρδιά.
Πρέπει να εξετάζουμε καθημερινά, μήπως η αγάπη μας δεν απορρέει από το σύνδεσμο της κοινής μας αγάπης προς το Χριστό, μήπως δεν πηγάζει από το πλήρωμα της αγάπης μας προς τον Κύριο. Αυτός που αγρυπνεί να διατηρήσει αγνή την αγάπη, θα φυλαχθεί από τις παγίδες του πονηρού, που προσπαθεί σιγά- σιγά να μετατρέψει την χριστιανική αγάπη σε αγάπη κοινή και συναισθηματική.

Διάκριση

Σας συνιστώ να έχετε σε όλα διάκριση και φρόνηση. Ν’ αποφεύγετε τα άκρα. Οι αυστηρότητες συμβαδίζουν με τα μέτρα της αρετής. Αυτός που δεν έχει μεγάλες αρετές και συναγωνίζεται με τους τέλειους, θέλοντας να ζει με αυστηρότητα, όπως οι άγιοι ασκητές, αυτός κινδυνεύει να υπερηφανευθεί και να πέσει. Γι’ αυτό να πορεύεσθε με διάκριση και να μην εξαντλείτε το σώμα με υπέρμετρους κόπους. Να θυμάστε πως η άσκηση του σώματος απλώς βοηθάει την ψυχή να φτάσει στην τελειότητα, η τελειότητα κατορθώνεται κυρίως με τον αγώνα της ψυχής.
Μην τεντώνετε περισσότερο από το μέτρο τη χορδή. Να ξέρετε ότι ο Θεός δεν εκβιάζεται στις δωρεές Του. δίνει, όταν αυτός θέλει. Ό,τι παίρνουμε, το παίρνουμε δωρεάν από το θείο έλεος.
Μη ζητάτε να φτάσετε ψηλά με μεγάλες ασκήσεις χωρίς να έχετε αρετές, γιατί κινδυνεύετε να πέσετε σε πλάνη για την έπαρση και την τόλμη σας. Όποιος επιζητεί θεία χαρίσματα και υψηλές θεωρίες, ενώ είναι ακόμα φορτωμένος με πάθη, αυτός, σαν ανόητος και υπερήφανος, πλανιέται. Πρώτα απ’ όλα οφείλει ν’ αγωνιστεί για την κάθαρσή του. Η θεία χάρη στέλνει τα χαρίσματα σαν αμοιβή σ’ όσους έχουν καθαριστεί από τα πάθη. Τους επισκέπτεται χωρίς θόρυβο και σε ώρα που δεν γνωρίζουν.

Υπερηφάνεια

Η υπερηφάνεια του νου είναι η σατανική υπερηφάνεια, η οποία αρνείται το Θεό και βλασφημεί το Αγιο Πνεύμα, γι’ αυτό και πολύ δύσκολα θεραπεύεται. Είναι ένα βαθύ σκοτάδι, το οποίο εμποδίζει τα μάτια της ψυχής να δουν το φως που υπάρχει μέσα της και που οδηγεί στο Θεό, στην ταπείνωση, στην επιθυμία του αγαθού.
Αντίθετα, η υπερηφάνεια της καρδιάς δεν είναι γέννημα της σατανικής υπερηφάνειας, αλλά δημιουργείται από διάφορες καταστάσεις και γεγονότα: πλούτο, δόξα, τιμές, πνευματικά ή σωματικά χαρίσματα (ευφυΐα, ομορφιά, δύναμη, δεξιοτεχνία κλπ). Όλα αυτά σηκώνουν ψηλά τα μυαλά των ανόητων ανθρώπων, που γίνονται έτσι ματαιόφρονες, χωρίς όμως να είναι και άθεοι... Αυτοί πολλές φορές ελεούνται από το Θεό, παιδαγωγούνται και σωφρονίζονται. Η καρδιά τους

συντρίβεται, παύει να επιζητεί δόξες και ματαιότητες, κι έτσι θεραπεύονται.
Η πνευματική σας εργασία να είναι η εξέταση της καρδιάς σας. Μήπως φωλιάζει σ' αυτήν σαν φαρμακερό φίδι η υπερηφάνεια, το πάθος που γεννάει πολλά κακά, που απονεκρώνει κάθε αρετή, που δηλητηριάζει τα πάντα; Σ' αυτή την εωσφορική κακία πρέπει να στραφεί όλη σας η φροντίδα. Μέρα και νύχτα να σάς γίνει έργο αδιάλειπτο η έρευνά της.
Θα είναι αλήθεια, νομίζω, αν πω ότι όλη η πνευματική μας φροντίδα συνίσταται στην αναζήτηση και εξόντωση της υπερηφάνειας και των παιδιών της. Αν απαλλαγούμε απ' αυτήν και θρονιάσουμε στην καρδιά μας την ταπεινοφροσύνη, τότε έχουμε το παν. Γιατί όπου βρίσκεται η αληθινή κατά Χριστόν ταπείνωση, εκεί βρίσκονται μαζεμένες και όλες οι άλλες αρετές, που μάς υψώνουν ως το Θεό.

Χριστιανική ευγένεια

Οι χριστιανοί έχουν χρέος, σύμφωνα με την εντολή του Κυρίου, να γίνουν άγιοι και τέλειοι. Η τελειότητα και η αγιότητα χαράσσονται πρώτα βαθιά στην ψυχή του χριστιανού, και από εκεί τυπώνονται και στις σκέψεις του, στις επιθυμίες του, στα λόγια του, στις πράξεις του. Έτσι, η χάρη του Θεού, που υπάρχει στην ψυχή, ξεχύνεται και σ' όλο τον εξωτερικό χαρακτήρα.
Ο χριστιανός οφείλει να είναι ευγενικός με όλους. Τα λόγια και τα έργα του να αποπνέουν τη χάρη του Αγίου Πνεύματος που κατοικεί στην ψυχή του, ώστε να μαρτυρείται η χριστιανική του πολιτεία και να δοξάζεται το όνομα του Θεού.
Όποιος είναι μετρημένος στα λόγια, είναι μετρημένος και στα έργα. Όποιος εξετάζει τα λόγια που πρόκειται να πει, εξετάζει και τις πράξεις που πρόκειται να εκτελέσει, και ποτέ του δεν θα υπερβεί τα όρια της καλής και ενάρετης συμπεριφοράς.
Τα χαριτωμένα λόγια του χριστιανού χαρακτηρίζονται από λεπτότητα και ευγένεια. Αυτά είναι που γεννούν την αγάπη, φέρνουν την ειρήνη και τη χαρά. Αντίθετα, η αργολογία γεννάει μίση, έχθρες, θλίψεις, φιλονικίες, ταραχές και πολέμους.
Ας είμαστε λοιπόν πάντοτε ευγενικοί. Ποτέ από τα χείλη μας να μη βγει λόγος κακός, λόγος που δεν είναι αλατισμένος με τη χάρη του Θεού, αλλά πάντοτε λόγοι χαριτωμένοι, λόγοι αγαθοί, λόγοι που μαρτυρούν την κατά Χριστόν ευγένεια και την ψυχική μας καλλιέργεια.

Δοξολογία

Ο χριστιανός οφείλει να δοξάζει το Θεό και με το σώμα του και με το πνεύμα του. Άλλωστε, και τα δυο ανήκουν στο Θεό και, επομένως, δεν έχει εξουσία να τα ατιμάζει ή να τα διαφθείρει, αλλά ως άγια και ιερά πρέπει να τα χρησιμοποιεί με πολλή ευχαριστία.
Όποιος θυμάται ότι το σώμα του και το πνεύμα του ανήκουν στο Θεό, έχει μια ευλάβεια κι ένα μυστικό φόβο γι αυτά, και τούτο συντελεί στο να τα διατηρεί αγνά και καθαρά από κάθε ρύπο, σε αδιάλειπτη επικοινωνία μ' Εκείνον, από τον οποίο

αγιάζονται και ενισχύονται.
Ο άνθρωπος δοξάζει το Θεό με το σώμα του και με το πνεύμα του, πρώτα, όταν θυμάται ότι αγιάστηκε από το Θεό και ενώθηκε μαζί του, και υστέρα, όταν ενώνει τη θέλησή του με τη θέληση του Θεού, ώστε να εκτελεί πάντοτε το αγαθό και ευάρεστο και τέλειο θέλημά Του. Ένας τέτοιος άνθρωπος δεν ζει για τον εαυτό του, αλλά για το Θεό. Εργάζεται για τη βασιλεία του Θεού στη γη. Δοξάζει σε όλα το Θεό, με λόγια και με έργα. Οι πράξεις του, που γίνονται για το καλό των συνανθρώπων του, δίνουν αφορμή δοξολογίας του θείου ονόματος. Η ζωή του, καταυγαζόμενη από το θείο φως, λάμπει σαν φως δυνατό. Έτσι η πολιτεία του γίνεται οδηγός προς το Θεό για όσους ακόμα δεν Τον γνώρισαν.

(Από τη σειρά των φυλλαδίων «Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ» της Ιεράς Μονής Παρακλήτου Ωρωπού Αττικής.)

Διαβάστε περισσότερα φυλλάδια από την σειρά "Η φωνή των πατέρων" πατώντας εδώ